

ศูนย์เรียนรู้ภาคใต้ คู่มืออาชีพ

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้จังหวัดสงขลา
หน่วยงานที่มีผลงานด้านการพัฒนาสังคมเป็นเลิศ 59



TPSO12

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรหลักด้านการฝึกอบรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายผู้ประสบปัญหาทางสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างยั่งยืน

ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน 14 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา นครศรีธรรมราช กระบี่ ภูเก็ต ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวสตรี สตรีและครอบครัว กลุ่มสตรี ประชาชน และบุคคลทั่วไป หลักสูตรการอบรมให้ความรู้ ได้แก่ การตัดเย็บเสื้อผ้า การเสริมสวยและตัดผมชาย การทำขนม การนวดแผนไทย การปักจักรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และการโภชนาการ ฯลฯ

การปฏิบัติงานขององค์กรเป็นกลไกขับเคลื่อนงานในชุมชน ควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามภารกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสตรีและครอบครัวให้รู้เท่าทันกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่อการประกอบอาชีพ ความต้องการของตลาด และสร้างความมั่นคงของครอบครัว

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 เห็นความสำคัญ การบริการจัดการหน่วยงานและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการดูแลกลุ่มเป้าหมายสร้างอาชีพสร้างรายได้เพื่อความมั่นคงของครอบครัว และสมควรอย่างยิ่งที่ได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณหน่วยงานที่มีผลงานด้านการพัฒนาสังคมเป็นเลิศ ประจำปี 2559

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12
พฤษภาคม 2560

ศูนย์เรียนรู้ภาคใต้ ผู้มีอาชีพ ก

สารบัญ

| | หน้า |
|---------------------------------------|------|
| คำนำ | ก |
| ประวัติความเป็นมา | 1 |
| กลุ่มเป้าหมาย | 3 |
| โครงสร้างองค์กร | 5 |
| การดำเนินงานตามภารกิจ | 6 |
| รางวัลที่ได้รับจาก พม. | 9 |
| ข้อคิดเห็นผู้บริหาร | 10 |
| ปัจจัยความสำเร็จ | 14 |
| ตัวอย่างความสำเร็จของผู้เข้ารับบริการ | 16 |
| แผนการพัฒนาในอนาคต | 19 |
| ปัญหาอุปสรรค | 20 |
| คณะผู้จัดทำ | 21 |



ประวัติความเป็นมา

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ให้แก่เยาวชนสตรีและสตรีที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ได้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข อีกทั้งเป็นการป้องกันปัญหาการไปประกอบอาชีพในทางที่เสื่อมเสียถูกล่อลวง หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และป้องกันการอพยพและทิ้งที่อยู่ไปหางานทำในต่างถิ่น จึงได้จัดตั้ง " ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ จังหวัดสงขลา " ขึ้น และได้เปิดดำเนินการ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2534 ต่อมาเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2558 ได้โอนย้ายมาสังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศาสตร์และครอบครั้ว จังหวัดสงขลา”

สถานที่ตั้ง เลขที่ 590 หมู่ที่ 11 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา บนเนื้อที่ 60 ไร่

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมอาชีพ และจัดสวัสดิการได้มาตรฐาน กลุ่มเป้าหมายพึงตนเองได้ เครือข่ายมีส่วนร่วม

พันธกิจ

1. พัฒนารูปแบบ วิธีการจัดระบบการฝึกอบรมอาชีพและบริการสวัสดิการที่มีมาตรฐาน
2. พัฒนาศักยภาพสตรีให้สามารถพึ่งตนเองได้
3. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรเครือข่ายและกลไกที่เกี่ยวข้อง
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ภารกิจ

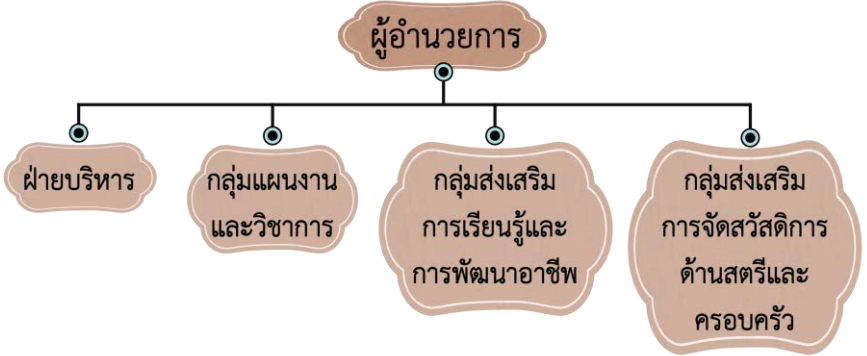
1. จัดบริการสวัสดิการสังคมและดำเนินการให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง แก่ไข เยียวยาบ่าบัด พิ้นฟู พัฒนาอาชีพ การฝึกอบรม การสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้ประสบปัญหาทางสังคมและครอบครัวหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการค้าประเวณี
2. พัฒนาริชาการ ระบบและรูปแบบการให้บริการสวัสดิการสังคมและกำหนดมาตรฐานการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแก่ผู้ประสบปัญหาทางสังคมและครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการค้าประเวณี
3. เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาอาชีพการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ การฝึกอบรม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาศักยภาพและสถานภาพสตรี และครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคม ผู้ที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. กำหนดมาตรการ กลไกในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี และร่วมกับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี



เขตพื้นที่รับผิดชอบ 14 จังหวัดภาคใต้



โครงสร้างองค์กร



คำนิยาม

ผู้รับบริการ หมายถึง สตรี ครอบครัวย และผู้ประสบปัญหาทางสังคม กลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของการค้าประเวณี

การฝึกอาชีพ หมายถึง การให้หรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถทำงานในสาขาอาชีพที่รับฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพสามารถทำงานในสาขาอาชีพที่รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานตามภารกิจ

การฝึกอาชีพให้แก่เยาวชนสตรีและสตรี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 14 จังหวัดภาคใต้ อายุระหว่าง 14 - 60 ปี เป็นการฝึกอบรมอาชีพภายในและนอกสถาบัน ดังนี้

1. การฝึกอบรมอาชีพในสถาบัน ประกอบด้วย หลักสูตรระยะสั้น 5 วัน หลักสูตรระยะสั้น 1 เดือน หลักสูตรระยะสั้น 3 เดือน หลักสูตร 6 เดือน ได้แก่ การแต่งหน้า เสริมสวยและตัดผมชาย โภชนาการ เบเกอรี่ นวดแผนไทย ตัดเย็บเสื้อผ้า ตัดเย็บเสื้อฝ้ายกระดุม ปักจักร ฯลฯ

บริการที่ทางศูนย์ฯ จัดให้กับผู้รับการฝึกอบรมขณะฝึกอาชีพภายในศูนย์ฯ คือ ที่พักพร้อมอาหาร 3 มื้อ วัสดุฝึกอบรม เครื่องแบบการรักษาพยาบาล การสังคมสงเคราะห์ นันทนาการและทุนประกอบอาชีพ

2. การฝึกอาชีพในชุมชน(นอกสถาบัน) ศูนย์ฯ จัดหน่วยฝึกอบรมเคลื่อนที่เข้าไปฝึกอบรมมอบอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพในชุมชนที่ต้องการความรู้ด้านการฝึกอาชีพ ต้องการฝึกทักษะเพิ่มเติมเฉพาะด้าน แต่มีภาระดูแลครอบครัวไม่สามารถเข้ามารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ได้ เช่น โครงการสร้างชีวิตให้สตรีและครอบครัว หลักสูตร 44 วัน โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ 60 วัน ตามโครงการสร้างชีวิตใหม่ให้สตรีและครอบครัวหลักสูตร 44 วัน

โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ 110 วัน ในส่วนของ กลไกเครือข่ายขับเคลื่อนงานในชุมชนตามภารกิจของกรมกิจการสตรี และครอบครัว คือศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน มีการฝึกอบรมอาชีพ ระยะสั้น ซึ่งถือเป็นการให้ความรู้แก่สตรีและครอบครัวในชุมชน เพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจให้มีอาชีพและมีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

นอกจากการฝึกทักษะ พัฒนาศักยภาพ สร้างรายได้สร้างความเข้มแข็งให้กับสตรีและครอบครัวในชุมชนแล้ว ในส่วนของกลุ่มอาชีพที่จับหลักสูตรฝึกอบรม ทางศูนย์ฯ ยังจัดให้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เสริมสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจแก่สตรี เป็นการอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มสตรีที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่ศูนย์ดำเนินการไปก่อนแล้ว พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านอาชีพในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ เนื่องจากผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจำนวนหนึ่งสามารถสร้างธุรกิจเป็นของตนเองและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และบุคคลกลุ่มนี้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้องๆ ต่อไป

3. การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อป้องกันการถูกล่อลวง โดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการค้าประเวณีและการถูกล่อลวง การตั้งครรรภ์ไม่พร้อม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายภาครัฐ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี ผ่านโครงการต่างๆ ระหว่างฝึกอบรม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากการย้ายหน่วยงานมาสังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มีการปรับเปลี่ยนภารกิจให้สอดคล้องกับนโยบายของกรม โดยศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา ดำเนินงานตามภารกิจร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 14 จังหวัด ดังนี้

1. การขับเคลื่อนกลไกในระดับจังหวัด โดยมีคณะอนุกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพจังหวัด คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวจังหวัด เป็นกลไกขับเคลื่อน

2. การสร้างครอบครัวเข้มแข็ง โดยการประเมินสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวในพื้นที่ และดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่

3. การคุ้มครองช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการพัฒนาระบบของศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด และการให้ความช่วยเหลือตามกรอบภารกิจ ตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

4. การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ ผ่านกิจกรรมการจัดงานวันสตรีสากลจังหวัด การจัดกิจกรรมรณรงค์ลดความรุนแรงในครอบครัว และการจัดงานวันแห่งครอบครัวระดับจังหวัด

รางวัลที่ได้รับจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์



ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้รับรางวัลประเภทหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม.ที่มีผลงานเป็นเลิศ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 ซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกผลงานด้านการพัฒนาสังคมเป็นเลิศ ได้พิจารณาจากหน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานดีเลิศ เป็นที่ประจักษ์ บุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังและมีความสุขในการปฏิบัติงาน สุขกาย สุขใจ สิ่งแวดล้อมรอบข้างมีความสุข

ข้อคิดเห็นผู้บริหาร



“ดูแลตั้งลูก ปลูกฝังคุณธรรม
หนุนนำอาชีพ”

จากการสัมภาษณ์นางวริยา สนิทวาที ผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริ และครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา ได้เล่าถึงบทบาทภารกิจของหน่วยงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ดังนี้

ในอดีตศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นศูนย์ส่งเสริมการช่วยเหลือสตรี ยุวสตรีที่ประสบปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะการทำงานในเชิงป้องกันเพื่อไม่ให้สตรีถูกหลอกลวงไปประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม ด้วยสถานการณ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป และมีการโอนย้ายหน่วยงานมาสังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว(สค.) ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทาย ทำอย่างไรให้ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนงานในชุมชนควบคู่กันไปกับการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย นอกเหนือจากภารกิจหลัก คือ การฝึกอาชีพแล้ว ยังได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของสตรีและครอบครัวในชุมชน ในขณะที่เดียวกันมีการถ่ายโอนภารกิจงานของกรมลงมาให้ทางศูนย์ฯ เพื่อดำเนินงานด้านสตรีและครอบครัว อาทิเช่น การจัดค่ายครอบครัว การจัดทำโรงเรียนครอบครัวและการเผยแพร่ข้อมูล พบ.ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรม สค. เช่น พบ.คุ้มครองผู้ถูกการกระทำ

ศูนย์เรียนรู้ภาคใต้ ลุ่มมืออาชีพ 10

ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 พรบ.ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.2558 พรบ.ฉาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ.2545 เป็นต้น

ด้วยภารกิจของศูนย์ฯ เป็นตัวแทนของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวเพียงแห่งเดียวของภาคใต้ ดูแลเขตพื้นที่รับผิดชอบ 14 จังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการป้องกันความเสี่ยงแก่เด็ก สตรี หรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตลอดจนการใช้พัฒนาศักยภาพสตรีในระดับพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนเองและเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตั้งรับและปรับบทบาทภารกิจให้เท่าทันกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน อาทิเช่น

1. ในอดีตศูนย์ฯ จะรับบุคคลที่ส่งต่อมาจากหน่วยงานที่ประสบปัญหาทางด้านสังคมค่อนข้างน้อย แต่ปัจจุบันเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามาฟื้นฟูสภาพจิตใจหรือพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพให้สามารถออกไปสู่สังคม และยืนอยู่ในสังคมด้วยความเข้มแข็ง

2. การเปลี่ยนบทบาทจากศูนย์สงเคราะห์ฯ เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ รองรับกลุ่ม บุคคล องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ นอกจากภารกิจการฝึกอบรมด้านอาชีพแล้ว ยังดำเนินการอบรมโครงการพิเศษควบคู่ไปด้วย หนึ่งในโครงการดังกล่าว คือ โครงการแนะแนวการประกอบอาชีพปัจฉิมนิเทศและจัดหางานซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะแนวทางให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพที่ใกล้จบหลักสูตร ได้มีความรู้ ทักษะ มีแนวทางที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยให้ความรู้เรื่องทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน สมัยครงานอย่างไรไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ความรู้เรื่องการสื่อสารและการวางตัวที่เหมาะสมในการ

ประกอบอาชีพ การประกันสังคม และการเสวนาเรื่อง การนำทักษะ ความรู้ไปประกอบอาชีพจากรุ่นพี่ที่จบหลักสูตรไปแล้ว

3. การเปิดรับสมัคร เดิมรับบุคคลทั่วไปอายุ 14 ปีไม่เกิน 35 ปี ปัจจุบันขยายอายุเป็น 14 - 60 ปี เพื่อช่วยเหลือสตรีที่ประสบปัญหา ทางสังคมและพัฒนาศักยภาพของสตรีและคนในครอบครัวและรองรับ สังคมผู้สูงอายุ เพราะในอนาคตคนกลุ่มนี้จะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง หากไม่มี ศักยภาพ จะไม่สามารถดูแลตนเองได้

4. การพัฒนาสถานที่ฝึกอบรมให้มีความพร้อม รองรับคน พิการ ผู้สูงอายุ โดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในและนอก อาคารเรียน เช่น ห้องน้ำ อาคารเรียน ถนนหนทาง โรงอาหารซึ่ง ปัจจุบันผ่านมาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหาร โครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย(Clean Food Good Taste) จากกระทรวงสาธารณสุข

5. การพัฒนาหลักสูตร ในอดีตการให้บริการจะกำหนดให้ผู้ที่ เข้าเรียนต้องมาเรียนภายในศูนย์ฯ เท่านั้น เป็นการจำกัดสิทธิคนอีก กลุ่มหนึ่งที่มีภาระไม่สามารถเข้ามาเรียนภายในศูนย์ฯ ได้ โดยเฉพาะคนที่ อยู่ในวัยทำงานแต่มีภาระครอบครัว แต่ต้องการความรู้เพื่อนำไป ประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ มีอาชีพแต่ที่ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพของตนให้เท่าเทียมหรือ เหนือกว่าคนอื่น เพื่อเข้าไปสู่การแข่งขันของตลาด ซึ่งการปรับปรุง หลักสูตรเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเข้ามาเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการ แต่เนื่องจาก ข้อจำกัดด้านครูผู้สอนวิชาชีพ งบประมาณ จึงเปิดสอนได้เพียงหลักสูตร ระยะสั้น

หลักสูตรที่ได้รับความนิยมและเป็นเอกลักษณ์ของศูนย์ฯ คือ หลักสูตรปักจักรและหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นที่ต้องการของตลาด

แต่ยังขาดการออกแบบลดตายผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายในการเพิ่มมูลค่าสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม คือ ผลิตภัณฑ์จากผ้าปาเต๊ะ โดยผลิตเป็นสินค้าตกแต่งบ้าน เช่น ผ้าปูโต๊ะ หรือเช็ดผ้าบนโต๊ะอาหาร กระเป๋าใส่โน้ตบุ๊ก ปกไดอารี่ เป็นต้น

6. ขยายภาคีเครือข่ายภายนอก เดิมเครือข่ายมีเพียงกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาใช้บริการภายในศูนย์ฯ และเครือข่ายหน่วยงานราชการบางส่วน แต่เมื่อโอนมาสังกัดกรมกิจการสตรีฯ ได้นำศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนมาเป็นกลไกขับเคลื่อนงานในพื้นที่ควบคู่ไปกับการกิจของกรมฯ ในการสร้างความเข้มแข็งของสตรีและครอบครัว ซึ่งศิษย์เก่าที่จบการศึกษาออกไป มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

7. ขยายช่องทางประชาสัมพันธ์หน่วยงาน เดิมหน่วยงานฯ ใช้แผ่นพับ สื่อทางวิทยุเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์แต่ไม่แพร่หลาย จึงขยายช่องทางสื่อการประชาสัมพันธ์ โดยริเริ่มจัดทำเว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ปฏิทินประชาสัมพันธ์หรือปฏิทินจีน ซึ่งสามารถประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์ฯ ได้ตลอดทั้งปี

8. การก่อตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสภาคใต้ เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีคุณสมบัติ คือ เรียนดี แต่มีภาระรับผิดชอบครอบครัว ทางมูลนิธิฯ จะมอบทุนและจัดซื้ออุปกรณ์ประกอบอาชีพสามารถทำงานมีรายได้หลังจากจบออกไป ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดประชุมเครือข่ายสตรีที่ผ่านการฝึกอบรมของศูนย์ฯ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา และมีส่วนสำคัญในการก่อตั้งมูลนิธิฯ จากเดิมการช่วยเหลือเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเป็นไปได้ยาก ต้องประสานหน่วยงาน พม.ในพื้นที่ ในการให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัว ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ

9. พัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นเก่าให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐานได้ทุกคน

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การกำหนดนโยบายผู้บริหาร กระทรวง พม. เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายของ รมต.พม. ปลัด พม. และผู้บริหารระดับสูงร่วมคิดวางแผนขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุตามนโยบาย 9 - 5 - 5

2. บุคลากรของศูนย์ฯ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองค่อนข้างสูง พยายามสอนงานให้กับรุ่นน้องให้เข้ามารับช่วงงานต่อจากรุ่นพี่ ในการลงพื้นที่จะมีรุ่นพี่ที่เป็นพี่เลี้ยง มีผู้บังคับบัญชาทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริม กระตุ้นและช่วยแก้ไขปัญห โดยการกระตุ้นให้รู้จักคิดและกระทำด้วยตนเอง รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย แบ่งงานให้เหมาะสมกับตัวบุคคล ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานหากเกิดข้อผิดพลาดจากการทำงาน

3. หน่วยงาน พม.และภาคีเครือข่ายให้การช่วยเหลือ

3.1 หน่วยงานสังกัดกระทรวง พม. ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ อาทิเช่น จัดหากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ นำเคสของแต่ละหน่วยงานเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพภายในศูนย์ฯ เมื่อจบหลักสูตรจะนำกลับดูแลหรือดำเนินการส่งต่อ ประสานอัยการกรณีเคสได้รับความรุนแรงของครอบครัว ติดต่อประสานงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในพื้นที่ ฝึกอบรมทักษะการทำอินโฟกราฟฟิกให้กับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ สนับสนุนคนสวนตัดหญ้าและตกแต่งภูมิทัศน์ภายในศูนย์ฯ เป็นต้น

3.2 ภาคีเครือข่าย มีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น อาทิเช่น วิทยากรบรรยาย จัดหากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ทีมสหวิชาชีพ, ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา, สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดสงขลา, สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา , สำนักงานประกันสังคม ,

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6 สงขลา , คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 11 , หน่วยงานสังกัดกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม , หน่วยงานสังกัดกรมป่าไม้, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น , หน่วยงานในพื้นที่ อ.รัตภูมิ , มูลนิธิเพื่อไฟฟ้า , สถานประกอบการต่างๆ ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ , มัสยิด , หอการค้า , สภาสตรีมุสลิมภาคใต้ , ประธานสตรีมุสลิม 14 จังหวัดภาคใต้ , ชมรมคนพิการ , ชมรมผู้สูงอายุ , ศิษย์เก่ารุ่นพี่ ฯลฯ

4. การสร้างแรงจูงใจผู้รับการฝึกอบรม การเรียนการสอนภายในศูนย์ฯ ไม่ได้สอนวิชาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวเท่านั้น แต่สอนให้มีคุณธรรมจริยธรรมด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุสลิมจึงได้เน้นการอบรมวิถีชีวิตเพื่อให้ออกไปเป็นคนดีของสังคม สอนให้รู้จักการพักหายใจและการเคารพด้วยการไหว้ ทุกคนเข้ามาเรียนด้วยความตั้งใจ ไม่มีใครบังคับและพักอาศัยภายในศูนย์ฯ นี้อย่างมีความสุข หลายคนได้รับงานจากภายนอกศูนย์ฯ มาทำ โดยศูนย์ฯ เป็นผู้ประสานติดต่อ สามารถนำรายได้ส่วนหนึ่งส่งให้ทางบ้าน แม้จะไม่มากมายนักแต่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือครอบครัว ที่สำคัญผู้ที่เข้ามาเรียนส่วนใหญ่ได้ทราบเรื่องการพัฒนาอาชีพของศูนย์ฯ จากรุ่นพี่ที่สำเร็จการฝึกอบรมและได้ประกอบอาชีพอยู่ในชุมชนแล้ว ถือการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีที่สุด

นอกจากนี้ทางศูนย์ฯ ยังได้ติดต่อประสานงานกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในชุมชนมาเป็นวิทยากรบรรยายให้แก่นักเรียน บางคนหวงวิชามากไม่ยอมถ่ายทอดให้ใคร แต่ยอมเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนภายในศูนย์ฯ อาทิเช่น วิทยากร

ที่มีอาชีพขายชาชัก นอกจากนี้ที่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาและไปประกอบอาชีพจนประสบผลสำเร็จ ได้กลับมาเป็นวิทยากรให้ทางศูนย์ฯ ด้วย ถือเป็น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศูนย์ฯ กับศิษย์เก่าและชุมชน

ตัวอย่างความสำเร็จของผู้เข้ารับบริการ (นอกสถาบัน)

นางปรีตะ อายะหมื่น ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวเขา หมู่ที่ 9 ตำบลฉลุง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล จัดตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2548 สมาชิกเริ่มแรก 15 คน จุดเริ่มต้นจากแม่บ้านเกษตรกรรวมตัวกันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจเข้ารับบริการฝึกอาชีพกับศูนย์ฯ เพื่อรับความรู้ด้านการทำขนมพื้นเมือง อาทิเช่น ขนมโรตีสีกรอบ ครองแครงกรอบ ขนมมันฝรั่ง ขนมไข่ ขนมผิง ขนมโดนัท เป็นต้น ภายใต้แบรนด์ “**ฟาริตา**” ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณรวมกลุ่มประกอบอาชีพ 110 วัน จากศูนย์เรียนรู้การพัฒนาศตริและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา และหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดสตูล จนสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพผ่านมาตรฐาน มผช.(มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน) ฮาลาลและโอท็อประดับห้าดาว “ผลิตภัณฑ์โรตีสีกรอบ” ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 21 คน สามารถสร้างรายได้และลดรายจ่ายให้กับครอบครัว ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งและพยายามอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ สามารถฝึกทักษะด้านอาชีพให้แก่สมาชิกและถ่ายทอดความรู้ความสามารถแก่เยาวชนคนรุ่นหลังที่สนใจ มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม ตลอดจนแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการผลิตและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย ขยายช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยัง

จังหวัดใกล้เคียง และประเทศมาเลเซีย ถือเป็นกลุ่มอาชีพที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้นแบบในการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

การจัดระบบสวัสดิการ เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ได้แก่

- กรณีประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต จ่ายค่าทำศพฯ ละ 1,000 บาท
- กรณีเจ็บป่วย นอนโรงพยาบาลไม่เกิน 2 คืน จ่ายค่ารักษาพยาบาลครั้งละ 500 บาท
- กรณีคลอดบุตร จ่ายครั้งละ 500 บาท
- เงินทุนกู้ยืมแก่สมาชิกครั้งละ 2,000 บาท ผ่อนชำระคืนภายใน 4 เดือน โดยไม่มีดอกเบี้ย
- จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น การจัดเลี้ยงอาหารแก่เด็กกำพร้าและเด็กก่อนวัยเรียน มอบทุนการศึกษาแก่เด็กกำพร้าในวันตรุษอิดิ้ลฟิตรี

ตัวอย่างความสำเร็จของผู้เข้ารับบริการ (ในสถาบัน)

นางสาวกมลเนตร หนูรักษ์ อายุ 36 ปี เป็นคนจังหวัดสงขลา จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตพระนครศรีไต้ คณะคหกรรมศาสตร์ วิชาเอกอาหารและโภชนาการ เข้าทำงานที่โรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่ ตำแหน่งนักโภชนาการ ได้รับเงินเดือนประมาณ 20,000 บาท/เดือน แต่มีใจรักและใฝ่ฝันอยากจะมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง ในปี 2552 มารดาแจ้งให้ทราบว่าทางศูนย์ฯ เปิดรับสมัครหลักสูตรเสริมสวยสตรีและตัดผมชาย รุ่นที่ 40 หลักสูตร 6 เดือน เรียนฟรีไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ พร้อมทั้งพักภายในศูนย์ฯ จึงลาออกจากงานประจำมาสมัครเรียนจนจบ

หลักสูตร จากนั้นได้สมัครเป็นลูกจ้างร้านเสริมสวยใกล้บ้าน เพื่อฝึกทักษะสั่งสมประสบการณ์และเก็บออมเงินเพื่อเป็นทุนเปิดร้านประมาณ 6 เดือน จึงลาออกมาเปิดร้านเสริมสวย “เอ บีวตี้” โดยใช้สถานที่บ้านพักเป็นสถานประกอบการ โดยติดตามตราสนับสนุนเงินทุนเปิดร้านบางส่วน จนประสบผลสำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 ได้ร่วมหุ้นกับเพื่อนเปิดร้านเสริมสวย BL ซาลอน ในอำเภอหาดใหญ่ ปัจจุบันมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 80,000 – 100,000 บาท ในอนาคตวางแผนจะเปิดให้บริการนวดสปา ทำเล็บเจลอะคริลิก นอกการนั้นยังแบ่งเวลามาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแนะแนวอาชีพให้กับรุ่นน้องภายในศูนย์ฯ โดยไม่คิดค่าตอบแทน ซึ่งกว่าจะประสบความสำเร็จในทุกวันนี้ต้องฝ่าฟันปัญหาอุปสรรค หนักเอาเบาสู้อุตุนต่อคำสบประมาท แต่ด้วยกำลังใจจากบิดามารดา เพื่อน ครูผู้สอน ซึ่งเปรียบเสมือนยาชูกำลังให้มีพลังก้าวเดินต่อไปให้ถึงฝัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มีส่วนสำคัญเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจากเดิม จนประสบผลสำเร็จในการทำงาน โดยไม่ได้มองถึงงบประมาณเป็นตัวตั้ง

แผนการพัฒนาในอนาคต

1. แปรณต์สินค้า ปัญหาส่วนใหญ่คือ กลุ่มอาชีพผลิตสินค้า จำหน่ายในท้องตลาด ไม่มีเงินทุนในการออกแบบแปรณต์สินค้า แต่เนื่องจากทางศูนย์ฯ มีงบประมาณ จึงมีแนวคิดจะออกแบบแปรณต์สินค้าให้กลุ่มอาชีพผู้เป็นตัวอย่าง โดยจะปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ เพื่อให้มีแปรณต์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่ม สร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เพื่อก้าวให้ทันไทยแลนด์ 4.0

2. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง โดยจะทบทวนหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละแผนกและวิเคราะห์สภาพปัญหาอุปสรรค หากปรับปรุงแล้วส่งผลดีจะทำต่อ หากปรับปรุงแล้วไม่มีผลดีอาจจะกลับไปใช้หลักสูตรเดิม หรือคิดหลักสูตรการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่

3. อบรมครูในเรื่องของหลักสูตรเทคนิคและจิตวิทยาของการเป็นครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนของศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนี้ เพราะตั้งแต่เปิดศูนย์ฯ จัดอบรมเพียงครั้งเดียว โดยจะเชิญบุคคลภายนอกมาให้ความรู้ เนื่องจากหลักสูตรในอดีตกับเด็กที่เรียนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป และทางศูนย์ฯ ได้พยายามสร้างคนที่มีความพร้อมที่จะรองรับบทบาทภารกิจใหม่ที่เพิ่มมากขึ้น คือ ต้องเป็นทั้งนักสังคมสงเคราะห์ เป็นครู และเป็นผู้ที่จะสามารถเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้วิทยากรให้กับบุคคลภายนอกได้

4. ก่อสร้างอาคารแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์บริเวณด้านหน้าติดถนนใหญ่ ตอนนี้อยู่ระหว่างเสนอแปลนของงบประมาณ เพื่อรองรับนักเรียนที่จบการศึกษา กรณีไม่สามารถไปทำงานข้างนอกได้

5. อาคารเรียน จะมีการพัฒนาอุปกรณ์ฝึกอบรมให้แข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน เช่น เปลี่ยนโต๊ะไม้ โต๊ะไฟเบอร์เป็นโต๊ะสแตนเลส เพราะโต๊ะไม้ โต๊ะไฟเบอร์ ไม่ทนทานต่อการใช้งาน

6. อาคารหอพักจะปรับปรุงให้สามารถอาบน้ำถูกลูสุขลักษณะ เพื่อเปิดบริการให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้สถานที่ เช่น ใช้เป็นสถานที่จัดงานแต่งงาน จัดประชุม ซึ่งขณะนี้ได้ปรับปรุงอาคารเอนกประสงค์ ติดตั้งพัดลม ปูกระเบื้อง สร้างห้องน้ำ เพื่อรองรับคนที่เข้ามาใช้บริการภายในศูนย์ฯ เพิ่มขึ้น

7. การพัฒนาบรรจุก๊าซของผลิตภัณฑ์กลุ่มให้เป็นไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการเพิ่มมูลค่า

ปัญหาอุปสรรค

ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา เป็นหน่วยงานเดียวของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ที่รับผิดชอบ 14 จังหวัดภาคใต้ ภายใต้บุคลากรจำกัด พื้นที่รับผิดชอบ มากกว่าศูนย์ฯ อื่น แต่มีจำนวนบุคลากรใกล้เคียงกัน ปัญหาที่สำคัญคือ บุคลากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยใกล้เกษียณ ขาดคนมาทดแทน ซึ่งควรจะมา เรียนรู้งานก่อนที่รุ่นพี่ๆ จะเกษียณอายุราชการ เพื่อให้งานดำเนินต่อไป ได้อย่างต่อเนื่อง

คณะผู้จัดทำ

หน่วยงาน สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

ที่ปรึกษา :

นางสาวซาร่าห์ บินเยาะ

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

คณะผู้จัดทำ :

นายอนุกุล มุสิกโกเมน

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

นางสาวพิมานมาศ สุวรรณ

นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

ว่าที่ ร.ต.หญิง ณิชฐนิชา บุชบา

นักพัฒนาสังคม



สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12
354 หมู่ที่ 2 ตำบลพ่วง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

 โทรศัพท์ 074-330222 โทรสาร 074-330228

 <https://tpso12.m-society.go.th>

 tpso12@m-society.go.th

 ศูนย์เรียนรู้ การพัฒนาสังคม และสวัสดิการสังคม

